

Nr 297.

Av herr **Mannerskantz m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående prisutjämningsavgift m. m.

De fyra senaste årens riksdagar ha bemyndigat Kungl. Maj:t att, när behov därav ur prispolitiska synpunkter prövas föreligga, meddela föreskrifter om uttagande av prisutjämningsavgift för varor, som utföras ur riket. Dylika avgifter ha hittills uttagits beträffande vissa trävaror samt beträffande pappersmassa av trä.

För pappersmassan har den senaste tiden kännetecknats av starkt sjunkande exportpriser och försvårade avsättningsmöjligheter i utlandet. Med anledning härav upphävdes den 11 september 1948 då gällande kungörelse om uttagande av prisutjämningsavgift å denna vara. Prisutjämningsavgift utgår sålunda för närvarande endast beträffande vissa sortiment trävaror av inhemsk gran och furu.

Under framhållande av att man i fråga om flertalet trävarusortiment kan räkna med att den utländska efterfrågan alltjämt kan komma att vara så stor, att en exportprisivå, väsentligt överstigande den inhemska, kommer att uppnås även i fortsättningen, har departementschefen i proposition nr 178 av riksdagen begärt generellt bemyndigande att — för tiden t. o. m. den 30 juni 1950 — få meddela föreskrifter om uttagande av prisutjämningsavgift.

Det synes motionärerna angeläget att inför detta förslag betona vilka olägenheter prisutjämningsavgifterna för pappersmassan fått för hela vår export av denna vara. Det är ett allmänt omvittnat faktum, att åtminstone vissa köpare i utlandet — sedan exportutjämningsavgifterna på pappersmassan borttagits — efter hand allt bestämdare pekade på dessa avgifter som en anledning till vägran att godtaga de svenska exportpriserna. Inför den nuvarande utvecklingen på världsmarknaden — med hårdnande konkurrens och fallande priser på snart sagt alla varuområden — finns det anledning befara, att samma svårigheter i lika hög grad komma att göra sig gällande beträffande vår export av trävaror, om vi icke i tid borttaga prisutjämningsavgiften och sålunda för framtiden gardera oss mot dylik argumentation vid uppgörelser om våra exportpriser för trävaror.

Samtidigt med ett upphävande av nu gällande kungörelse om prisutjämningsavgift på vissa sortiment trävaror borde enligt motionärernas mening — såsom ock framhållits i motion I: 229 till innevarande års riksdag — åtgärder vidtagas för upphävande av samtliga gällande prisregleringar å trävaror, avsedda för förbrukning å hemmamarknaden. Utvecklingen har nämligen visat, att det — dessa prisregleringar till trots — är förhållandet mellan tillgång och efterfrågan som reglerar virkespriserna. Myndigheternas

argument, att regleringen i och för sig skulle vara tillräcklig för att förhindra en prisstegring på hemmamarknaden och en därav följande ökning av levnadskostnaderna med alla därmed förknippade konsekvenser, saknar sålunda praktisk betydelse.

De fastlåsta priserna ha framkallat illegal handel med sådana varor, som blivit för lågt prissatta, och medfört ett osunt och för den inhemska trävaruhanteringen motbjudande tillstånd på marknaden. De illegala priserna ha ofta tenderat att bli högre än vad priserna skulle ha varit i en fri marknad. Äro å andra sidan de reglerade priserna högre än vad som motiveras av marknadsläget, verka de fastställda maximipriserna rent psykologiskt hämmande på en naturlig anpassning nedåt av priserna.

De fördelar ett upphävande av den inhemska prisregleringen på sågade trävaror skulle bereda såväl konsumtionen som produktionen av och handeln med trävaror kunna sammanfattas sålunda:

- 1) virkesbesparing genom rationellare utnyttjande av trävarorna;
- 2) tillverkningens och lagerhållningens anpassning efter behovet i stället för efter normalprislistan;
- 3) trävaruhandelns sanering genom de illegala transaktionernas upphörande.

Konstateras kan alltså, att den inhemska prisregleringen verkat starkt irriterande på utländska köpare, vilka bibringats den uppfattningen, att exportpriserna icke stå i rimlig proportion till produktionskostnaderna utan tilltagits för att subventionera för producenten förlustbringande hemmamarknadspriser. Som ovan framhållits finnas därför starka skäl att i tid upphäva prisregleringen å sågade trävaror och samtidigt borttaga prisutjämningsavgiften för de sortiment trävaror, som allttjämt äro belagda med sådan avgift. Så länge differenser mellan exportpriser och hemmamarknadspriser uppehållas med konstlade medel, så länge kommer också en sund och önskvärd affärsmässig utveckling på trävarumarknaden att fördröjas — till förfång icke minst för den exportökning, vilken i dagens läge är vår viktigaste uppgift i kampen att åter nå ekonomisk balans.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställa vi,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 178 — med beaktande av vad i motionen anförts beträffande prisregleringen på hemmamarknadens område — måtte avslå Kungl. Maj:ts begärda bemyndigande att — för tiden t. o. m. den 30 juni 1950 — meddela föreskrifter om uttagande av prisutjämningsavgift.

Stockholm den 21 april 1949.

Axel Mannerskantz.

Ragnar Aaby-Ericsson.

Carl Eskilsson.
